

Jak se prezentujeme na Internetu

Web 2.0

Okruh 4 / Jak se prezentujeme na Internetu

4.1 Web 2.0

4.2 Komunity: Twitter a další mikroblogy

4.3 Soukromí na síti: Facebook, Lidé.cz & spol.

4.4 Osobní webová stránka

4.5 YouTube

4.6 Weby pro hodnocení učitelů

Vydavatel: Online Safety Institute, z.s.p.o., Svornosti 30, 150 00 Praha 5, IČO: 75098679, www.osi.cz

Přeloženo a upraveno z německého originálu organizace Klicksafe.de (www.klicksafe.de)

Autoři: Marco Fileccia, Tim Kirchner, Birgit Kimmel, Gabriele Lonz, Stefanie Rack, Gudrun Melzer, Miriam Brehm, Bettina Kopf.

Nekomerční rozmnožování a rozšiřování je výslovně povoleno s uvedením zdroje českého vydavatele a organizace Klicksafe.de a webové stránky www.klicksafe.de

Dílo je chráněno licencí:

„Creative Commons Attribution – Noncommercial – No Derivate Works 3.0 Unported Licence“

Informační základ

Co je to Web 2.0

Možná už jste ten výraz někdy slyšeli: „Web 2.0“. Výjimečně se tím nemyslí další technický rozvoj internetu, ale nový způsob jeho používání. Výraz údajně pochází od softwarového vývojáře Tima O'Reillyho, který pojem Web 2.0 poprvé použil v jednom ze svých článků v roce 2005. Pojem má popsat proměnu internetu: z média, které centrálně vytvářelo několik „velkých“ a jehož obsah mohla konzumovat masa „malých“, se stalo médium všech. Každý může vytvářet a zveřejňovat svůj vlastní obsah. Obsahem mohou být jak texty, tak videa, zvukové soubory nebo fotografie. Tento obsah vložený jednotlivými uživateli na internet se označuje jako „Use-generated-content“ (obsah vytvářený uživateli).

Poprvé v historii se tak objevila obousměrná mediální komunikace: doposud všechna média pro šíření slova a obrazu, knihtisk, rozhlas a televize, pracovala na principu jednosměrné ulice: s několika profesionály, kteří šířili mediální sdělení k nekonečně mnoha příjemcům.

Nejčastější příklady

Stejně jako v celém internetu, nejde v konceptu Webu 2.0 o centrálně řízený homogenní systém, ale o pojmové uchopení fenoménu, ve kterém stále více lidí může prostřednictvím internetu šířit vlastní obsah včetně toho soukromého. Typickými projevy tohoto fenoménu jsou:

Wiki	Nejnámějším zástupcem je online encyklopedie Wikipedie. Zvláštní na ní je to, že doslova každý se může podílet na odborných článcích, tj. může vytvářet nové články nebo rozšiřovat a měnit ty starší. Za určitých podmínek, kdy autoři jednotlivých příspěvků nejsou anonymní, může být Wikipedie zábavnou součástí vyučování. Slovo „Wiki“ je mimochodem havajský výraz pro „rychle“.
Weblogy	Někdy se jim říká krátce „blogy“. Jde o moderní verzi jakéhosi žurnálu. Každý může využít některou z bezplatných internetových platform a zřídit si na ní svůj osobní blog. Tento weblog se může věnovat některému konkrétnímu tématu, nebo může jít o osobní prezentaci s vystavenými obrázky, hudbou nebo filmovými soubory.
Fotoportály	Jde o webové stránky pro sdílení fotografií. Ve světě je rozšířený např. Flickr, u nás je oblíbená Picassa nebo Rajče. Po vytvoření vlastního účtu může každý uživatel zveřejňovat vlastní fotografie, které si může prohlédnout každý, a to je právě smysl těchto portálů.
Videoportály	YouTube se po právu považuje za nejúspěšnější videoportál. Podobně jako u fotoportálů, je zde možné zveřejňovat videa.

Podcast	Slovo vzniklo spojením výrazů „iPod“ (úspěšný mp3 přehrávač od firmy Apple) a „Broadcast“ (anglické slovo pro „vysílání“) a označuje formu internetového rádia, ve kterém může každý uživatel poměrně jednoduše zveřejňovat i svoje vlastní zvukové soubory. Na rozdíl od běžného rádia, soubory z podcastu si může posluchač pouštět kdykoliv podle své volby. Navíc je možné zvukové soubory poslouchat kdekoliv z mp3 přehrávače nebo mobilního telefonu.
Portály pro sdílení souborů	Portály pro sdílení souborů také patří ke službám Webu 2.0. Je třeba rozlišovat mezi oficiálními servery, na kterých jsou za poplatek k dispozici především hudební soubory, a mezi nelegálními službami pro sdílení souborů, které v posledních letech budí pozornost kvůli masivnímu porušování autorských práv. Prostřednictvím těchto portálů si mohou uživatelé vzájemně vyměňovat nejrůznější formy digitálního obsahu, to znamená, že každý uživatel k nim má volný přístup, musí ale na oplátku nabídnout jiný soubor.

Finanční zájmy

Většina služeb, které se drží v duchu Webu 2.0, je bezplatná a financovaná reklamou. Jen v České republice v roce 2008 zadavatelé do reklamy investovali 5 miliard korun. U služeb Webu 2.0 je většinou nutná registrace a často musí uživatel zaplatit za dodatečné služby (např. za navýšení paměti apod.), náklady jsou ale ve srovnání s jinými variantami zveřejňování obsahu velmi nízké. Vždycky ale existuje možnost tyto služby obejít a podle technických možností si vytvořit blog nebo např. podcast ve vlastní režii.

Problémy a rizika

Web 2.0 znamená otevření internetu a s tím jdou ruku v ruce i největší problémy dnešního internetu: autorské právo, ochrana osobnosti, stejně jako otázky mravního ohrožení mládeže. Každý poskytovatel obsahu, např. textu na internetu musí dbát na to, aby neporušil žádná práva třetích osob. Uživatel internetu nemůže jen tak beze všeho zveřejnit např. text Harryho Pottera. J. K. Rowlingová

jako autorka a majitelka práv může proti takovému uživateli použít právní cestu. Videoportál YouTube byl například žalován kvůli tomu, že na něm uživatelé nelegálně zveřejňovali sestřihy televizních pořadů. Problém autorských práv je ale starý: malíř Albrecht Dürer (1471 – 1528) údajně kolem roku 1500 vedl první proces kvůli kopiím svých děl, které byly navíc kopírované včetně jeho signatury. Druhý problém může představovat ochrana osobnosti. K jejímu porušení dochází např. šířením pomluv nebo urážek na internetu. V únoru 2007 se americká programátorka Kathy Sierra stala na svém blogu terčem urážek. Anonymní komentář jí hrozil smrtí a znásilněním a u Kathy se to neobešlo bez psychických následků.

Dalším důležitým aspektem ochrany osobnosti je ochrana osobních údajů. Bez svolení dotyčné osoby se nesmí zveřejňovat např. její fotografie, místo bydliště a další osobní informace. Zapomenout nesmíme ani na to, že obsah internetu zveřejněný jednotlivými uživateli není nijak systematicky kontrolovaný a může tak jít

i obsah, který není vhodný pro děti a teenagery, především pornografie, zobrazení násilí, atp. Je totiž velice obtížné nasadit ochranné mechanismy, které by zajistily veškerý obsah internetu. Internetové stránky se navíc řídí zákony státu, ve kterém jsou registrovány, právní podmínky pro zveřejňování obsahu na internetu se tak mohou lišit zemi od země.

Web 2.0 a škola

Problém ochrany osobnosti se týká i učitelů: video tajně natočené během vyučování na mobilní telefon mohou žáci snadno zveřejnit na portálu YouTube, vyloučit nelze ani urážky na blozích ne v sociálních sítích. V některých zemích se rozšířily webové stránky pro hodnocení učitelů, které žáci někdy zneužívají k osobním útokům na učitele a citelně se tak podepisují na psychice pedagogů. Jako prevenci před těmito problémy odborníci vyzývají učitele, žáky a rodiče k sestavení a společnému odsouhlasení etického kodexu školy.

@ Odkazy

www.wikipedia.cz

Česka psaná encyklopedie Wikipedie

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Podcasting>

Článek o podcastingu

www.portal.gov.cz

V sekci > Zákony přístup k plnému znění všech platných předpisů

www.uoou.cz

Stránky Úřadu pro ochranu osobních údajů. Kromě získání informací je možné na těchto stránkách konzultovat konkrétní situace.

Metodicko-didaktické pokyny

Pracovní list			
Časová náročnost (vyučovací hodiny)	1-2	3-4	3-4
Cíle	Na příkladu Wikipedie se žáci seznámí s nabídkou služeb Web 2.0 a pomocí praktického úkolu pochopí jejich princip.	Žáci se seznámí s právy na ochranu osobnosti, prohloubí je pomocí vlastního příkladu a zamyslí se nad porušováním osobnostních práv v prostředí služeb Web 2.0.	Žáci se seznámí s podstatnými aspekty práv na ochranu osobnosti a pomocí konkrétních příkladů si je zařadí do kontextu celé problematiky.
Metody	Wiki-princip	Tabulka příkladů, symbol, plakát, seznam rad	Shrnutí/body, tabulka příkladů
Formy výuky	Samostatná práce, práce ve dvojicích, diskuse ve třídě	Samostatná práce, práce ve dvojicích, práce ve skupinkách (5-6)	Samostatná práce, diskuse ve třídě, práce ve dvojicích
Přístup k Internetu	ano	ano	ano
Přístup k počítači	ano	ano	ano

Komentáře k pracovním listům

► „Wiki-princip“ se postupně prosadil v různých oblastech a je možné ho využít i pro společnou práci ve třídě. Pomocí tohoto pracovního listu by se měli žáci seznámit s kolaborativním způsobem práce a to buď elegantně prostřednictvím počítače, nebo i naprosto jednoduše s tužkou a papírem. Je překvapivé, kolik informací se dá dohromady od 20 nebo 30 lidí, když každý z nich přispěje svým dílem. Vyzkoušejte to! Můžete například na tabuli nakreslit myšlenkovou mapu. Kolaborativnost Wikipedie jako její největší přednost je zároveň i její největší slabinou, tento problém by měl nastínit 2. úkol. Na Wikipedii nikdo neručí za kvalitu jednotlivých příspěvků. Po splnění samostatných úkolů a úkolů pro dvojice se nabízí diskuze o tomto problému. Diskuzi je také možné vést přímo na Wikipedii. Celé problematika je detailně zpracována také v kapitole 2.3 Wikipedie.

►► Tento pracovní list má za cíl abstraktně nastínit práva na ochranu osobnosti. Žáci by se s nimi měli seznámit a najít k nim vlastní příklady (obvykle žáci uvádějí negativní příklady, kdy dochází k porušení práv). Po samostatném zpracování tématu by měli žáci ve skupinách jednotlivá práva vizuálně zobrazit, což není jednoduchý úkol, často ale vzniknou vtipné a nápadité obrázky. Cílem tohoto úkolu je upevnit získané nové informace. V posledním kroku by se měli žáci vžít do situace člověka, jehož práva na ochranu osobnosti byla porušena, a zamyslet se nad tím, jak by měl adekvátně reagovat a jaké má možnosti obrany. Případy jsou záměrně formulovány abstraktně, možná ale najdete v médiích aktuální případy, na jejichž příkladu dětem situaci lépe přiblížíte. Celá oblast se dotýká i problematiky šikany, která ale vyžaduje podrobnější zpracování, než by se mohlo na první pohled zdát. Možností, jak v situacích porušení osobnostních práv reagovat, není tak málo: provozovatel stránky, blogu, podcastu apod. je totiž povinen nevhodný nebo nepřijatelný příspěvek po oznámení smazat. I když se tím sice odstraní výsledky zásahu do práv na ochranu osobnosti, nepotlačí se ale příčina. V některých obzvláště krutých případech není od věci podání žaloby. Ze zákona musejí poskytovatelé internetového připojení archivovat veškerá data o internetové komunikaci a o připojení jednotlivých uživatelů a to po dobu nejméně 6 měsíců. V této lhůtě tak je možné zjistit, ze kterého počítače byly příspěvky vloženy.

►►► I třetí pracovní list má za cíl teoreticky zpracovat problematiku ochrany osobnosti. Na konkrétních příkladech se žáci seznámí s jejími nejdůležitějšími aspekty. Zde je řešení úkolu:

<p>Na nové internetové stránce školy jsou zveřejněny fotografie všech žáků s celými jmény.</p>	<p>Není povoleno.</p>	<p>Jen se souhlasem rodičů a samotných žáků, a to nejlépe písemným. Kromě toho musí být vždy uveden přesný účel zveřejnění údajů a žáci i rodiče mají právo souhlas odvolat, případně vyžadovat smazání jména a fotografie.</p>
<p>Zřídil sis vlastní webovou stránku. Všechny texty a fotografie, které jsou na ní vystavené, jsi vytvořil sám.</p>	<p>Povoleno.</p>	<p>Vlastní texty a fotografie samozřejmě mohou být kdykoliv zveřejněné, pokud neporušují jiná práva (urážky apod.).</p>
<p>Učitel biologie ti dal z testu špatnou známku. Na internetovém fóru ho vztekle urážíš.</p>	<p>Není povoleno.</p>	<p>Nikdo nesmí nikoho dalšího urážet.</p>
<p>Pavel má vždycky všechny nové počítačové hry – v pirátských kopiích. Nabízí ti jednu za 150 korun.</p>	<p>Není povoleno.</p>	<p>Vytváření pirátských kopií je zákonem zakázané. Software se totiž smí i pro vlastní potřebu kopírovat jen velmi omezeně. A nikdy s cílem nabízet kopie ostatním.</p>
<p>Při posledním tréninku někdo rychle proběhl šatnou a v ruce měl zapnutou videokameru. Natočené video potom najdeš na internetu.</p>	<p>Není povoleno.</p>	<p>Jde o porušení hned několika práv. Nejdůležitější z nich je právo určovat, jak bude naloženo se záznamem, kdy jsi zachycen i ty.</p>
<p>Píšeš domácí úkol a doslovně do něj zkopíruješ text z internetu.</p>	<p>Není povoleno.</p>	<p>Citovat můžeš (existují normy pro to, kdy přesně se jedná o citát), ale samozřejmě ne tímto způsobem.</p>
<p>Píšeš domácí úkol a doslovně do něj zkopíruješ text z internetu s uvedením zdroje.</p>	<p>Ano, ale...</p>	<p>Povoleno, pokud nejde o příliš velký objem textu ve srovnání se zbytkem domácího úkolu.</p>
<p>Při školním výletě stojíš před vstupem do hradu. Jeden z turistů vstup vyfotí a obrázek potom zveřejní na webu Picasa.</p>	<p>Povoleno.</p>	<p>V tomto případě nevzniká právo na vlastní obraz, jako kolemjdoucí nejsi přímo objektem portrétování.</p>

<p>Při přihlašování na herní stránku musíš vyplnit řadu osobních údajů, bez kterých se na stránku nedostaneš.</p>	<p>Ano, ale...</p>	<p>Pokud jsou údaje nezbytně nutné pro používání webové stránky, mohou být požadovány jako povinné údaje. Všechny ostatní údaje musí být vedeny jako dobrovolné. Vždy je potřeba dávat pozor, provozovatelé často požadují víc, než potřebují.</p>
<p>Umíš skvěle malovat a několik obrázků máš i na své webové stránce. Při surfování na internetu ale svoje obrázky najdeš i na cizí stránce.</p>	<p>Není povoleno.</p>	<p>Autorské právo se vztahuje na všechna díla, i na díla teenagerů.</p>

Možnosti rozšíření „Chcete víc?“

Existuje spousta příkladů stránek pro teenagery, kde se mohou prezentovat. Nejčastěji se v okruhu kamarádů prosadí jedna z těchto platforem, které se všichni drží, ve výsledku totiž vždycky jde o náležitost ke skupině. Možná spolu s žáky najdete další příklady služeb, ve kterých se sdružují.

Pracovní list ze dne

Jméno:

Wiki – jako vikingové?

! Američan Jimmy Wales měl opravdu skvělý nápad. Hodně lidí ví hodně věcí. Když tyto lidi necháme napsat, co vědí, získáme skvělou encyklopedii. A ta by měla být zdarma přístupná pro všechny, vždyť na ní také všichni společně pracovali. Jimmy Wales tak v roce 2001 založil projekt „Wikipedia“. Výraz vznikl složením slov „Wikiwiki“, které v havajštině znamená „rychle“ a „encyklopedie“, výrazu pro lexikon. Česká Wikipedie (www.wikipedia.cz) je jednou z mnoha jazykových verzí celosvětové online encyklopedie.

Můžete si sami vyzkoušet, jak „wiki“ funguje.

1. úkol:

Na čistý list papíru napiš nadpis tématu, ve kterém se dobře vyznáš. Může to být fotbalový klub, tvůj oblíbený sport, herec, domácí zvíře nebo něco úplně jiného.

Papír s nadpisem nech kolovat ve třídě, až se ti vrátí. Každý může na papír cokoliv připsat nebo i škrtnat, když se mu něco nebude zdát.

Podobně funguje i Wikipedie. Každý tam může články měnit, doplňovat, ale i promazávat.

Příklad:

Morče

Strava

jsou býložravci a rádi žerou mrkev,
hlavně by měli jíst seno

Chov

neměli by být sami

Vzhled

Rasy

2. úkol:

Rozmysli si nejdřív sám a potom ve dvojici se spolužákem, co by se stalo, kdyby mohl každý psát na Wikipedii úplně cokoliv. (Co bys udělal, kdyby na Wikipedii někdo napsal něco urážlivého o tvém oblíbeném herci?). Proberte to ve třídě!

Na Wikipedii se už takové problémy objevily. Proto se dnes musí každý uživatel, který chce na Wikipedii psát, přihlásit pod přezdívkou, nebo se na Wikipedii automaticky uloží číslo tvého počítače (IP adresa), podle kterého se dá snadno poznat, kdo vložil který článek.

Pracovní list ze dne

Jméno:

Co je na internetu povoleno?

Podle Listiny základních práv a svobod má každý člověk právo na svobodný rozvoj své osobnosti. A také se v Listině píše, že „důstojnost člověka je nedotknutelná“.

Z toho můžeme vyvodit další konkrétní práva:

Právo	Vysvětlení	Vlastní příklad
Ochrana cti	Urážce se v právním jazyce někdy říká „ubližení na cti“. Nikdo tě nesmí beztrestně urážet. To samé platí o lžích a pomluvách. Zakázané je i pronásledování, tzv. stalking.	
Ochrana soukromí	Nikdo nesmí bez povolení vstoupit do tvé soukromé sféry, např. do bytu, nesmí si ani prohlížet žádná data na harddisku tvého počítače nebo ve tvém mobilu.	
Natáčení, fotografování, zveřejnění snímků apod. jen se souhlasem dotyčné osoby	Máš právo určovat, jaké materiály se o tobě zveřejní – videa, fotografie nebo zvukové záznamy, kde jsi zachycen.	
Právo určovat způsob své prezentace na veřejnosti	Máš právo určovat, jak budeš na veřejnosti prezentovaný. Můžeš zveřejnění zakázat, pokud nejsi spokojen s tím, jak na videu nebo třeba fotografii vypadáš.	
Právo na ochranu před podsouváním nevyřešených výroků	Nikdo nesmí tvrdit, že jsi řekl určité věci, které jsi ve skutečnosti nikdy nevyřkl.	
Ochrana osobních údajů	Smíš určovat a musíš vždy přesně vědět, které tvé osobní údaje (jako je jméno, adresa, telefonní číslo, datum narození a mnoho dalších) se zveřejňují a kdo a kde je má uložené, pokud zákon výslovně shromažďování osobních údajů nepovoluje.	

Pracovní list ze dne

Jméno:

1. úkol:

- a) V tabulce si pročti jednotlivá práva s vysvětlením.
b) Najdi pro každé z nich vlastní příklad, kdy je toto právo porušováno.

2. úkol:

Potom jednotlivé případy prodiskutuj se sousedem!

3. úkol:

Rozsadte se do skupin po 5-6. Každý z vás na zvláštní papír nakreslí symbol/logo/kresbu k jednomu z práv. Potom z nich dohromady vytvořte plakát.

4. úkol:

Na internetu se hlavně v blozích bohužel často objevují případy, kdy jsou tato osobnostní práva porušována. Společně se zamyslete nad tím, co můžete jako oběť v takovém případě dělat. K plakátu společně vytvořte seznam základních rad.

Pracovní list ze dne

Jméno:

Práva na internetu – znáš je?

§§ Ochrana osobnosti, zobrazování jen s povolením, autorské právo, trestní právo...to všechno jsou práva, která platí i na internetu!

Ochrana osobních údajů: všechna osobní data, jako je např. jméno, adresa, e-mailová adresa, datum narození, telefonní číslo atd. mohou být dál předány jen v případě, pokud s tím dotyčná osoba souhlasí, nebo pokud použití osobních údajů výslovně povoluje zákon. V případě dětí a dospívajících musí s použitím osobních údajů souhlasit rodiče.

Natáčení, fotografování a zveřejnění snímků osob jen s jejich souhlasem: každý má právo určovat, co se bude dít se zobrazením jeho osoby. Pokud jsi na fotografii, videu nebo třeba zvukovém záznamu k rozeznání, je ke zveřejnění vždycky nutný tvůj souhlas! Existují ale výjimky, např. u osob, které patří do veřejného zájmu (jako je např. primátor nebo prezident, pokud jsou fotografováni nebo natáčeni při vykonávání své funkce). Právo platí i v případě hromadných fotografií ze školního výletu: pro zveřejnění je vždy potřeba souhlas spolužáků a i jejich rodičů.

Autorské právo: v autorském je zakotveno, že chráněna jsou všechna díla, která jsou výsledkem kreativní činnosti, jako je hudba, obrazy, filmy, texty, fotografie apod., ale třeba i databáze nebo počítačové programy. Bez povolení majitele práv je smíš kopírovat jen ve výjimečných případech a vždy jen pro vlastní potřebu (např. kopírování nechráněného CD pro poslech v mp3 přehrávači). Zveřejňování a šíření cizích chráněných děl je prakticky vždycky možné jen se souhlasem majitele práv. Kromě toho se nikdy nesmí obcházet ochrana proti kopírování. Při porušení těchto práv můžeš být i zažalován a zaplatit náhradu škody, která se může vyšplhat do astronomických čísel (např. pokud jsi přes P2P síť nabídl ke stažení stovky písniček). Při sporu obvykle bývá i zabaven počítač, na kterém docházelo k porušování zákona.

Právo k užití a zveřejňování díla: Majitel práv k autorskému dílu, např. fotografii, počítačovému programu, písničce, obrázku apod. může určit, co se má s jeho dílem dít. Může ho dát volně k dispozici, požadovat za použití peníze nebo např. zakázat kopírování. Přesně to musí určit v licenčních podmínkách.

Trestní právo: některý obsah je u nás obecně zakázaný a jeho šíření nebo někdy i přechovávání se trestá: jde o urážlivý obsah, obsah, který podporuje násilí, obsah provokující k nenávisti nebo např. dětská pornografie. Trestné může být i jen samotné vložení odkazu na takový obsah. Některý obsah musí být zajištěn tak, aby nebyl přístupný dětem a dospívajícím, jako v případě „normální“ pornografie.

Pracovní list ze dne

Jméno:

1. úkol:

Jednotlivé právní oblasti si pozorně přečti a shrň je do několika hesel:

Hesla:

Modelový příklad	Povoleno?	Co dělat:
Na nové internetové stránce školy jsou zveřejněny fotografie všech žáků s celými jmény.		
Zřídil sis vlastní webovou stránku. Všechny texty a fotografie, které jsou na ní vystavené, jsi vytvořil sám.		
Učitel biologie ti dal z testu špatnou známku. Na internetovém fóru ho vztekle urážíš.		
Pavel má vždycky všechny nové počítačové hry – v pirátských kopiích. Nabízí ti jednu za 150 korun.		
Při posledním tréninku někdo rychle proběhl šatnou a v ruce měl zapnutou videokameru. Natočené video potom najdeš na internetu.		
Píšeš domácí úkol a doslovně do něj zkopíruješ text z internetu.		
Píšeš domácí úkol a doslovně do něj zkopíruješ text z internetu s uvedením zdroje.		

Pracovní list ze dne

Jméno:

Při školním výletě stojíš před vstupem do hradu. Jeden z turistů vstup vyfotí a obrázek potom zveřejní na webu Picasa.		
Při přihlašování na herní stránku musíš vyplnit řadu osobních údajů, bez kterých se na stránku nedostaneš.		
Umíš skvěle malovat a několik obrázků máš i na své webové stránce. Při surfování na internetu ale svoje obrázky najdeš i na cizí stránce.		
Vlastní příklad		
Vlastní příklad		
Vlastní příklad		

2. úkol:

a) Přečti si příklady a rozhodni, jestli jsou povolené (ano/ne) a do tabulky napiš návrhy, co je v dané situaci možné udělat.

b) Příklady ve třídě prodiskutujte.

3. úkol:

Pro svého souseda vymysli další příklady. Listy si vyměňte a příklady navzájem vyřešte.